

POLISH TELEGRAPH AGENCY

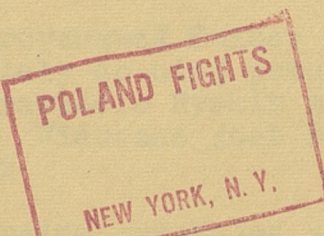
50 ROCKEFELLER PLAZA
NEW YORK, N. Y.

PAT

CIRCLE 6-9035-General Information
CIRCLE 7-2388-Executive Office

Nr. 22

16 kwietnia 1943.

List Amb. J. Ciechanowskiego do Wydawcy Tygodnika "Life".

New York 16 kwietnia /Pat/ - W związku z artykułem Hon. Joseph E. Davies, byłego Ambasadora Stanów Zjednoczonych przy rządzie Z.S.R.R., Ambasador R. P. w Waszyngtonie, Jan Ciechanowski skierował do wydawcy tygodnika "Life", p. Henry R. Luce, następujący list:

"Czuję się w obowiązku sprostować niektóre wypowiedzi Hon. J. E. Davies, byłego ambasadora Stanów Zjednoczonych przy rządzie ZSRR, zawarte w artykule p. t.: "The Soviets and the Post-War", jaki ukazał się w specjalnym wydaniu tygodnika "Life" 29 marca, 1943 r. Pozwalam sobie prosić Pana o uprzejme zamieszczenie niniejszego listu w najbliższym numerze "Life"u.

Nie jest moim zamiarem wypowiadanie opinii co do ogólnej treści artykułu p. Daviesa, jednak uważam, że jako przedstawiciel Polski w Stanach Zjednoczonych muszę przynajmniej sprostować najważniejsze nieścisłości artykułu dotyczące bezpośrednio Polski.

1. Stwierdzenie Ambasadora Daviesa, iż wschodnie terytoria Polski były "wycięte i oderwane od Rosji" jest zarówno nieścisłe jak i prowadzące do fałszywych wniosków, nasuwa bowiem konkluzję, iż terytoria te zostały zajęte i utrzymane przez Polskę siłą wbrew woli ZSRR.

Prawdziwy stan powyższej sprawy przedstawia się następująco:

Po Wojnie Światowej niepodległość Polski została przywrócona. Granica polsko-rosyjska ustalona była na mocy traktatu w Rydze z 18 marca 1921 - zawartego na drodze bezpośrednich i swobodnych negocjacji pomiędzy pełnomocnikami Polski oraz sowieckiej Rosji i Ukrainy i była oficjalnie uznana przez mocarstwa sprzymierzone na Konferencji Ambasadorów z 15 marca, 1923.

Należy pamiętać, iż już 9 września 1918 rząd sowiecki ogłosił Dekret datowany z 29 sierpnia 1918, unieważniający wszystkie traktaty dotyczące rozbiorów Polski z roku 1772, 1793 i 1795 jak również wszystkie późniejsze traktaty dotyczące Polski, aż do roku 1833. Artykuł II powyższego Dekretu Sowieckiego stwierdza:

"Rezolucja niniejsza unieważnia na zawsze wszystkie układy i akty zawarte przez byłe Cesarstwo Rosyjskie z rządem Pruskim i Cesarstwem Austriacko-węgierskim, dotyczące rozbiorów Polski, - jako sprzeczne z zasadą samostanowienia narodów jak i z prawno-rowolucyjnym

18 kwietnia 1943.

Nr. 22

List Amb. J. Cieschanowskiego do Wydawcy Tygodnika "Life".

Now York 16 kwietnia /Pat/ - W wiadomości z artykułem Hon. Joseph E. Davies, byłego Ambasadora Stanów Zjednoczonych przy rządzie E.S.R.R., Ambassador R. E. w "Washington", Jan Cieschanowski skierował do wydawcy tygodnika "Life", p. Henry R. Luce, następujący list:

"Gauje się w obowiązku wyrażenia niżej wypowiadzi H. E. Davies, byłego ambasadora Stanów Zjednoczonych przy rządzie E.S.R.R., w artykule p. t.: "The Soviet Union and the Post-War", jaki ukazał się w specjalnym wydaniu tygodnika "Life" 22 marca, 1943 r. Pozwalam sobie prosić Pana o wyrażenie zamieszczenia niniejszego listu w najbliższym numerze "Life".

Nie jest moim zamiarem wypowiedzenie opinii co do ogólnych treści artykułu p. Daviesa, jednak uważam, że jako przedstawiciel Polski w Stanach Zjednoczonych muszę wyrazić swój sprzeciw na jej zamieszczenie. Niezależnie od artykułu dotyczącego gospodarki Polski.

J. Światłożenie Ambasadora Daviesa, że wachodnie terytorie Polski były "wzięte i oddane od Rosji" jest bardzo nieodpowiedzialne i prowadzi do fałszywych wniosków, hasła powiem konkluzje, że terytoria te zostały zajęte i używane przez Polskę jako wrota wojny E.S.R.R.

Przewidywany stan powiększył sprawę przedstawiając się następująco:

Do Wojny Światowej niepodległość Polski została przywrócona Granice polsko-rosyjskie ustalona była na mocy traktatu w Rydze z 18 marca 1921 - zawartego na drodze bezpośrednich i swobodnych negocjacji pomiędzy dwiema państwami. Polska oraz sowieckiej Rosji i Ukrainy i była oficjalnie uznana przez wszystkie państwa europejskie na Konferencji Ambasadorów z 15 marca, 1923.

Należy pamiętać, że już 9 września 1918 rząd sowiecki ogłosił Dekret datowany z 23 sierpnia 1918, nakazujący wycofanie traktatów dotyczących rozbiórów Polski z roku 1795, 1793 i 1795 jak również wycofanie podpisanych traktatów dotyczących Polski, z roku 1803. Artykuł II powyższego Dekretu Sowietkiego stwierdza:

"Rosjanie niniejszą umową nie są w stanie wycofania z nich i akty zawarte przez Polskę Rosyjską z rządem Pruskim i Cesarstwem Austriacko-węgierskim, dotyczące rozbiórów Polski, - jako stracone oraz z zasadą samostanowienia narodów jak i z prawno-rewolucyjnymi

pojęciem narodu rosyjskiego, który uznał niepodlegające kwestii prawo narodu polskiego do decydowania o swoim losie i zjednoczeniu." Dekret powyższy podpisany był przez Lenina, Karachana i Boncz-Brujewicza i został oficjalnie notyfikowany Rzeszy niemieckiej 3-go października, 1918.

Dekret powyższy przyznawał Polsce prawo odzyskania wszystkich terytoriów, które należały do niej przed pierwszym rozbiorem w r. 1772. Jednak Polska w Traktacie Ryskim zrzekła się prawa do znacznej części tych terytoriów. Widoczne jest to jasno z Artykułu III Traktatu, który postanawia, iż

"Rosja i Ukraina zrzekając się wszystkich praw i roszczeń odnośnie do terytoriów położonych na zachód od granicy ustalonej w artykule II niniejszego traktatu. Polska ze swej strony zrzeka się na korzyść Ukrainy i Białorusi wszystkich swych praw i roszczeń dotyczących terytoriów położonych na wschód od powyższej granicy."

"Gdyby w skład obszaru położonego na zachód od granicy ustalonej w artykule II niniejszego traktatu wejść miały terytoria będące przedmiotem sporu między Polską a Litwą, zagadnienie suwerenności jednego z tych państw nad spornymi terytoriami, dotyczyć będzie wyłącznie Polski i Litwy. ".....

2. Ambasador Davies mówi w dalszym ciągu swego artykułu, iż "pięć milionów Ukraińców przemienionych zostało po ostatniej wojnie przymusowo na obywateli polskich." Stwierdzenie to jest nieścisłe.

W wyniku traktatu swobodnie zawartego między Polską a Sowiecami w Rydze zagadnienie obywatelstwa ludności po obu stronach granicy polsko rosyjskiej było naturalnym skutkiem Traktatu. Obywatelstwo tej ludności nigdy nie było zakwestionowane przez żadnego z sygnatarjuszy Traktatu Ryskiego. Interesy obywateli polskich narodowości ukraińskiej reprezentowane były w Parlamencie Polskim w pełni przez licznych wybieranych przedstawicieli. Liczba posłów ukraińskich w Parlamencie Polskim zmieniała się między 23 a 43 w ciągu pięciokrotnych wyborów jakie odbyły się w Polsce w okresie pokoju. Ani razu od podpisania Traktatu Ryskiego ludność ta nie wyraziła pragnienia przyłączenia do Rosji lub Ukrainy Sowieckiej. Od podpisania Traktatu Ryskiego aż do chwili inwazji sowieckiej na Polskę we wrześniu w 1939, stan terytorjalny Polski nie był kwestionowany przez ZSRR. Podobnie też w ciągu tego okresu Polska nigdy nie wysuwała żadnych roszczeń terytorjalnych w stosunku do Rosji.

W świetle tych faktów twierdzenie p. Daviesa co do arbitralnego narzucenia obywatelstwa polskiego Ukraińcom w Polsce jest całkowicie nieuzasadnione.

3. Wbrew twierdzeniu p. Daviesa nigdy nie było żadnej "Komisji Curzona, ustanowionej w ramach Traktatu Wersalskiego", a Kongres Wersalski żadnych decyzji w sprawie wschodnich granic Polski nie podejmował. Tak zwana "linia Curzona" nie była też żadną "rasową linią demarkacyjną przedzielającą ludność rosyjską od Polski".

ojciec narodził się w 1840 roku, który przez niepodległość kwestii przewo-
żących polskiego do bieżącego o swoim losie i „obozowaniu”
Dotyczy powstania podległego był przez Leningrad, Karsk i Bessarabiją-
cia i został oficjalnie notyfikowany przez Niemców 3-go października
1918.

Dotyczy powstania przetrwał Polacy prawo odzyskania waszy-
skich terytoriów, które należały do nich przed pierwszą wojną
w r. 1918. Jednak Polska w Traktacie Ryskim uzyskała się prawa do zna-
cznej części tych terytoriów. Wobec tego jest to prawo z Artykułu III
Traktatu, który postanawia, iż

„Polska i Ukraina strasząc się wzajemnie praw
i roszczeń odnoszących do terytoriów położonych na zachód od granicy wsch-
odniej w Artykule II niniejszego Traktatu. Polska ze swej strony strasza
nie na korzyść Ukrainy i Białorusi wszystkich swych praw i roszczeń
dotyczących terytoriów położonych na zachód od powyższej granicy.”

„Gdyby w jakim obszarze położonym na zachód od granicy
ustalonej w Artykule II niniejszego Traktatu wojnę między terytoriami
będącymi przedmiotem spornu między Polską a Litwą, zagwarantowała swowolności
jedną z tych państw lub sporu terytoriami, dotychczas będącymi wyłączone
Polski i Litwy.”

2. Ambasador Davies mówi w dokumencie o swoim artykule, iż
„Jako milionów Ukraińców przesiedlonych zostało po ostatniej wojnie
przesiedlonych do Polski i Litwy.”

W wyniku traktatu ewoluowało zawarte między Polską a Sowie-
tami w tymże zakresie opowiadanie ludności po obu stronach granicy
polsko-rosyjskiej było naturalnym skutkiem Traktatu. Opowiadanie
tej ludności nigdy nie było zakwestionowane przez żadnego z uczestników
Traktatu Ryskiego. Interesy cywilnych polskich narodziły się
skrajnie rozróżnione były w Parlamencie Polakom w roczni przez licznych
wybitnych przedstawicieli. Liczne głosy odmówienia w Parlamencie
Polskim zmieniła się między 25 a 45 w ciągu głosowania w wyborach
także odbyły się w Polsce w okresie pokoju. Ani raz od podjęcia
Traktatu Ryskiego ludność na nie wyrażała przynajmniej przyłączenia do
Rosji lub Ukrainy Sowietów. Od podjęcia Traktatu Ryskiego aż do
obwieszczenia oswobodzenia Polaków we wrześniu w 1939, stan terytoriów-
ny Polak nie był kwestionowany przez ŻBR. Podobnie też w ciągu tego
okresu Polska nigdy nie wyrażała żadnych roszczeń terytorialnych w sto-
sunku do Rosji.

W świetle tych faktów twierdzenia, że Davies co do arbitral-
nego narzucenia opowiadania polskiego Ukraińcom w Polsce jest całkowicie
niezasadzone.

3. Wbrew twierdzeniom, Davies nigdy nie było żadnej
„Komisji Gurskiej, ustanowionej w ramach Traktatu Ryskiego”, a Komisja
„Współpracy” dozwolonej w sprawie wschodnich granic Polski nie podję-
ła. Tak zwana „linia Gurska” nie była też żadną „nową linią
determinującą przedziałającą ludność rosyjską od Polski.”

Tak zwana "linia Curzona" była projektowaną linią demarkacyjną, wysuniętą w lipcu 1920 przez ówczesnego Ministra Spraw Zagranicznych Wielkiej Brytanii. Lorda Curzona, jako tymczasowa linia na zasadzie której miano nadzieję wstrzymać działania wojenne między Sowietami a Polską. Propozycja ta została wówczas odrzucona przez ZSRR, a po zakończeniu działań wojennych, swobodne rokownia między Polską a Sowietami zakończyły się podpisaniem Traktatu Ryskiego, który ostatecznie ustalił granice.

W innym ustępie swego artykułu Ambasador Davies stwierdza, że Polska pierwsza podniosła sprawę tego, co nazywa on "sporne sprawy graniczne" i że zostało dokonane "pomimo zasadniczej zgody odroczenia sprawy do czasu zwycięstwa".

Również i to jest nie ścisłym przedstawieniem faktów. Rząd Polski nie podnosił sprawy granic, a to z tego powodu, że w dalszym ciągu stoi na stanowisku, że granice polsko-rosyjskie są ostatecznie ustalone przez Traktat Ryski. Ponadto paragraf I Traktatu podpisanego między rządami Polskim i Sowieckim 30 lipca, 1941 głosi: "Rząd ZSRR uznaje, iż układy sowiecko-niemieckie z r. 1939 co do terytorialnych zmian w Polsce straciły swą moc obowiązującą." Skutki powyższego stwierdzenia są jasne: układy sowiecko-niemieckie dotyczące podziału Polski zostały bez żadnej wątpliwości unieważnione, wobec czego terytorialny status quo Polski z przed 1-go września 1939 r., ustanowiony Traktatem Ryskim, musi być uważany za obowiązujący.

Pierwsza próba otwarcia sporu w sprawie granic polsko-rosyjskich została dokonana przez p. Aleksandra Kornejczuka, członka Najwyższego Sowietu ZSRR, ostatnio mianowanego Vice-Komisarzem Spraw Zagranicznych Rosji Sowieckiej. Pan Kornejczuk ogłosił artykuł na łamach oficjalnego organu partii komunistycznej "Prawda". O artykule tym doniosła specjalna depesza z Moskwy 20 lutego, 1943 do New York Times. Artykuł przedrukowany był i rozpowszechniony przez Biuletyn Informacyjny Ambasady Sowieckiej w Waszyngtonie w nr. 19 z 25 lutego 1943 r. Było to pierwsze publiczne oświadczenie wysokiego urzędnika sowieckiego atakujące prawa Polski odnośnie do jej stanu terytorialnego.

W związku z oświadczeniem p. Kornejczuka z dnia 20-go lutego rząd Polski w Londynie ogłosił 25-go lutego 1943 oficjalną deklarację, w której stwierdza m. in., że "jeżeli chodzi o granice pomiędzy Polską a Rosją Sowiecką status quo z przed 1 września 1939 pozostaje w mocy i rząd Polski uważa, iż kwestionowanie tego stanowiska jest niezgodne z Kartą Atlantyką i szkodliwe dla jedności narodów sprzymierzonych."

Powyższe niech będzie dowodem, iż wbrew twierdzeniom p. Daviesa zagadnienie wschodnich granic Polski zostało po raz pierwsze podniesione przez rzecznika rządu sowieckiego."

Z poważaniem

/-/ Jan Ciechanowski
Ambasador R. P.

Tak zwana "linia Gurska" była projektowaną linią demarkacyjną, wyznaczoną w lipcu 1920 przez ówczesnego Ministra Spraw Zagranicznych Wielkiej Brytanii, Lorda Gurska, jako tymczasową linię na zasadzie której miało nastąpić wycofanie wojsk polsko-rosyjskich z terenów, które zostały zajęte przez Rosjan. Projekt ten, który został zaakceptowany przez Rosjan, a po zakończeniu działań wojennych, wycofano wojska polskie z Rosji. Taki stan rzeczy nie podlegał Traktatowi Ryskiemu, który ostatecznie ustalił granice.

W innym miejscu swego artykułu Ambassador Davies stwierdza, że Polska pierwotnie podniosła sprawę tego, co nazywa on "sporną sprawą graniczną" i że ostatecznie dokonano "pominięcia zasadniczej zgody odnośnie sprawy do czasu zwycięstwa".

Również i to jest nie dościsłym przedstawieniem faktów. Rzecz Polska nie podnosiła sprawy granic, a to z tego powodu, że w dalszym ciągu stała na stanowisku, że granice polsko-rosyjskie są ostatecznie ustalone przez Traktat Ryski. Ponadto paragraf I Traktatu podlegającego między innymi Polakami i Sowietami 30 lipca, 1921 głosi: "Każdy z nich, iż wkładzie sowiecko-niemieckie z r. 1922 co do terytoriów, które w Polsce zostały zajęte przez nich, obowiązują". Skutki powyższego stwierdzenia są jasne: układy sowiecko-niemieckie dotyczące podziału Polski zostały bez żadnej współpracy niemieckiej wycofane z tego czasu. W tym czasie Polska i przed 1-go września 1922 r., ustanowiony Traktatem Ryskim, musi być uważany za obowiązujący.

Pierwsza próba otworzenia sporu w sprawie granic polsko-rosyjskich została dokonana przez p. Aleksandra Kornofantę, członka Międzyzrzeszenia Rosji i Sowietów, ostatecznie rozwiązano "Jedynym Rozwiązaniem" w sprawie granic polsko-rosyjskich. Pan Kornofantę ogłosił artykuł na łamach oficjalnego organu partii komunistycznej "Pravda". O artykule tym doniosła specjalna agencja do Warszawy 20 lutego, 1943 do New York Times. Artykuł przedstawiający był i rozprawiano w nr. 19 z 25 lutego 1943 r. Był to pierwszy publicznie oświadczanie wysiłku urzędniczego sowietów skierowane przeciw Polsce od czasu terytorialnego.

W związku z oświadczeniem p. Kornofantę z dnia 20-go lutego 1943 Polska w Londynie ogłosiła 25-go lutego 1943 oficjalne deklaracje, w której stwierdza m. in., że "jeżeli chodzi o granice polsko-rosyjskie Rosja Sowietów stała się przed 1 września 1922 pozostała w mocy i rząd Polski uważa, iż kwestionowanie tego stanowiska jest niezgodne z Kartą Atlantyku i zakłada dla jednolitej narodziły się sprzymierzonej".

Powstaje więc pytanie, czy w tym twierdzeniu p. Daviesa są jakieś wątpliwości? Oczywiście Polska została po raz pierwszy podniesiona przez Rosjan w sprawie granic polsko-rosyjskich.

Z powołaniem

1-/- Jan Giechanowski
Ambassador R. P.